

การวิเคราะห์ตัวแปรจำแนกกลุ่มสตรีที่เข้าและไม่ใช้บริการ การตรวจมะเร็งปากมดลูกระยะแรก

นาง เสริมศรี เวชชะ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชา พยาบาลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

ISBN 974-577-766-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016251

T 10305725

AN ANALYSIS OF THE VARIABLES DISCRIMINATING
THE GROUPS OF FEMALE USED AND NOT USED
EARLY CERVICAL CANCER DETECTIVE SERVICE

MRS. SERMSRI VECHA

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Nursing Education
Graduate School
Chulalongkorn University
1990
ISBN 974-577-766-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์ตัวแปรจำแนกกลุ่มสตรีที่ใช่ และไม่ใช้บริการการตรวจมะเร็ง
ปากมดลูกระยะแรก

โดย นาง เสริมศรี เวชชะ

ภาควิชา พยาบาลศึกษา

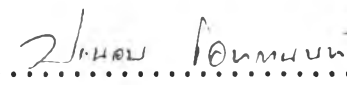
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์

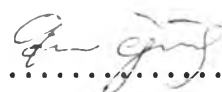

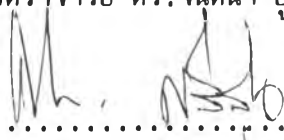
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรารักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประนอม รอทกานนท์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดิเรก ศรีสุโย)

เสิร์มศรี เวชชะ : การวิเคราะห์ตัวแปรจำแนกกลุ่มสตรีที่ใช้ และไม่ใช้บริการการตรวจ
มะเร็งปากมดลูกระยะแรก (AN ANALYSIS OF THE VARIABLES DISCRIMINATING
THE GROUPS OF FEMALE USED AND NOT USED EARLY CERVICAL CANCER
DETECTIVE SERVICE) อ.ที่ปรึกษา: รศ.ดร.จินตนา ยูนิพันธ์, 142 หน้า.
ISBN 974-577-766-8

การวิจัยครั้งนี้มุ่งวิเคราะห์ตัวแปรสำคัญ ที่สามารถจำแนกกลุ่มสตรีที่ใช้ และไม่ใช้บริการการ
ตรวจมะเร็งปากมดลูกระยะแรก จำนวนตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ ประกอบด้วยสตรีที่ใช้บริการ
การตรวจมะเร็งปากมดลูกระยะแรก 200 คน และกลุ่มสตรีที่ไม่ใช้บริการ 200 คน เครื่องมือที่ใช้เป็น
แบบวัดความเชื่อด้านสุขภาพ และความเป็นสตรี ซึ่งมีค่าความเที่ยงเท่ากับ .94 และ .86 ตามลำดับ
ข้อค้นพบที่สำคัญมีดังนี้

1. ตัวแปรสำคัญที่มีส่วนในการจำแนกกลุ่มสตรีที่ใช้และไม่ใช้บริการการตรวจมะเร็ง
ปากมดลูกระยะแรกมี 20 ตัวแปร
2. ตัวแปรที่มีน้ำหนักในการจำแนกสูง 10 อันดับแรก คือ อาชีพรับจ้าง อาชีพแม่บ้าน
การรับรู้อุปสรรคของการมาตรวจ การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรค รายได้ของครอบครัว จำนวน
บุตร การพึ่งพาผู้อื่น ความรักสวยรักงาม การรับรู้ถึงประโยชน์ของการมาตรวจ และการคลอดได้เอง
ตามธรรมชาติ

ภาควิชาพยาบาลศึกษา
สาขาวิชาบริหารการพยาบาล
ปีการศึกษา2532

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

SERMSRI VECHA : AN ANALYSIS OF THE VARIABLES DISCRIMINATING THE
GROUPS OF FEMALE USED AND NOT USED EARLY CERVICAL CANCER DETECTIVE
SERVICE. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. JINTANA YUNIBHAND, Ph.D.

142 pp.

The research was designed to analyze the variables which would be able to discriminate groups of female used and not used the early cervical cancer detective service. The samples of this study consisted of 200 female who used early cervical cancer detective service and 200 female who did not use such service. Data were collected by the researcher using the health belief and femininity questionnaires. The reliability of the questionnaires were .94 and .86 consequently.

The major findings were as follows :

1. There were 20 variables which would be able to discriminate the groups of female used and not used early cervical cancer detective service .

2. The ten variables which had high prominent weight of discriminant were labour occupation, housewife, perceived constraint of receiving the service, perceived risk of the disease occurrence, family income, the number of children, dependency aspect, and need for good looking aspect of femininity, perceived benefit of the service and having normal labour, in sequence.

ภาควิชาพยาบาลสตรี.....
สาขาวิชานรีเวชกรรมพยาบาล.....
ปีการศึกษา2532.....

ลายมือชื่อนิสิต *Wichai E. W.B.*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *Jintana Yunibhand*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงไปได้ด้วยดี ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ
รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ
ตลอดระยะเวลาของการทำวิทยานิพนธ์รวมทั้ง รองศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ บุญญาภิรักษ์
อาจารย์ที่ปรึกษาประจำกลุ่มที่กรุณาให้คำแนะนำ เป็นกำลังใจชี้แนะแนวทางการศึกษานเบื้องต้น
ทำให้ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาได้แนวทางมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาตรวจสอบ
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตลอดจนให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างมาก ขอขอบคุณหัวหน้าฝ่าย
และหัวหน้าพยาบาลแผนกนรีเวชกรรม ของโรงพยาบาลที่เอื้อเฟื้อสถานที่และอำนวยความสะดวก
ในการอนุญาตให้เข้าทำการเก็บข้อมูลได้ครบถ้วน และบุคคลที่สำคัญที่สุดคือ ผู้มารับบริการ ที่กรุณา
ตอบแบบสอบถามด้วยความกระตือรือร้น และความตั้งใจ ทำให้ข้อมูลมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ต้อง
ขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ทุนที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ ส่วนหนึ่งได้มาจากทุนมูลนิธิหม่อมเจ้าหญิง บุญจิราธร (ชุม
พล) จุฑารุช ซึ่งกองงานวิทยาลัยพยาบาล สำนักปลัดกระทรวงสาธารณสุข ได้ดำเนินการขอทุนให้
ผู้วิจัย จึงขอขอบพระคุณ กองงานวิทยาลัยพยาบาล และทุนมูลนิธิ หม่อมเจ้าหญิง บุญจิราธร
(ชุมพล) จุฑารุช ไว้เป็นอย่างสูง

ท้ายนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอขอบคุณ คุณสมเกียรติ เวชชะ บุตรชาย-หญิง และสมาชิกภายใน
ครอบครัวทุกท่านที่เป็นกำลังใจ สนับสนุนด้านการเงิน และช่วยแบ่งเบาภาระงานด้านอื่น เพื่อให้มี
เวลาทำวิจัยอย่างจริงจัง ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ที่ช่วยเหลือในการเก็บข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลบาง
ส่วนไว้ ณ ที่นี้ด้วย.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ฌ
สารบัญตาราง	ฎ
สารบัญแผนภูมิ	ท
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญ	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	6
สมมุติฐานการวิจัย	7
ขอบเขตการวิจัย	10
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	11
ข้อตกลงเบื้องต้น	14
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	14
2 วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง	
กายวิภาคศาสตร์ของปากมดลูก	16
หลอดเลือดที่มาจากเชิงบริเวณปากมดลูก	16
การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นที่ปากมดลูก	19
การตรวจหามะเร็งปากมดลูกระยะแรกทางเซลล์วิทยา	20
ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเกิดมะเร็งปากมดลูก	21
ความเชื่อด้านสุขภาพกับการตรวจหามะเร็งปากมดลูกระยะแรก	22
สตรีกับความเชื่อด้านสุขภาพ	34
ความเป็นสตรีกับการตรวจหามะเร็งปากมดลูกระยะแรก	36
ความเป็นสตรี คืออะไร	37
ปัจจัยสร้างเสริมลักษณะความเป็นหญิง	37
ปัจจัยด้านสังคม วัฒนธรรม	37
ปัจจัยด้านชีวเคมีและสรีรวิทยา	43

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
อิทธิพลจากความเชื่อ	46
อิทธิพลจากขนบธรรมเนียมประเพณี	48
3 วิธีดำเนินการวิจัย	52
ประชากร	52
ตัวอย่างประชากร	55
ขนาดกลุ่มตัวอย่างประชากร	57
เกณฑ์ในการเลือกตัวอย่างประชากร	58
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	59
การหาความตรงตามเนื้อหา	62
การหาความเที่ยง	62
การวิเคราะห์อำนาจจำแนก	63
การเก็บรวบรวมข้อมูล	64
การวิเคราะห์ข้อมูล	65
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	67
5 สรุปการวิจัย และข้อเสนอแนะ	92
เอกสารอ้างอิง	110
ภาคผนวก	120
ประวัติผู้เขียน	136

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนโรงพยาบาลทั่วไปและสถาบันให้บริการด้านสุขภาพ สังกัดกระทรวง และทบวงมหาวิทยาลัย เขตกรุงเทพมหานคร	53
2	จำนวนประชากรที่มารับบริการจำแนกตามประเภทของการตรวจ คือ การตรวจในคลินิกมะเร็งระยะแรก และคลินิกรีเวซ	54
3	ตัวอย่างประชากรที่มารับบริการจำแนกตามประเภทของการตรวจ คือ การตรวจในคลินิกมะเร็งระยะแรก และคลินิกรีเวซ	56
4	จำนวนสตรีที่มารับบริการในการตรวจมะเร็งปากมดลูกระยะแรก กับกา รับบริการในการตรวจเพื่อการรักษา	58
5	จำนวนและร้อยละของสตรีในกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุปัจจุบัน สถานภาพสมรส และจำนวนบุตรที่ใช่และไม่ใช้บริการการตรวจมะเร็งปากมดลูกระยะแรก ...	68
6	จำนวน และร้อยละของสตรีในกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการคลอดบุตร สถานที่คลอด การใช้เครื่องมือช่วยคลอดของสตรีที่ใช่และไม่ใช้บริการการตรวจมะเร็งปากมดลูก ระยะแรก	70
7	จำนวน และร้อยละของสตรีในกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม ระดับการศึกษา ศาสนา รายได้ของครอบครัว อาชีพของสตรีที่ใช่และไม่ใช้บริการการตรวจ มะเร็งปากมดลูกระยะแรก	72
8	จำนวน และร้อยละของสตรีในกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประวัติการมาตรวจ มะเร็งปากมดลูกระยะแรก จำนวนครั้งของการมาตรวจ ผู้แนะนำให้มาตรวจ ประเภทของสื่อที่ช่วยให้ความรู้ เรื่องโรคมะเร็งปากมดลูก และรู้แหล่งการให้ บริการการตรวจ ของกลุ่มสตรีที่ใช่และไม่ใช้บริการการตรวจมะเร็งปากมดลูก ระยะแรก	75
9	จำนวน และร้อยละของสตรีในกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประวัติการติดโรคจาก การมีเพศสัมพันธ์ การได้รับการรักษา การคุมกำเนิด และวิธีที่ใช้ในการ คุมกำเนิด ของกลุ่มสตรีที่ใช่และไม่ใช้บริการการตรวจมะเร็งปากมดลูก ระยะแรก	78

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
10	จำนวนและร้อยละของกลุ่มสตรีจำแนกตามความตั้งใจมาตรวจหา มะเร็งปากมดลูก ระยะแรก	80
11	ค่ามัธยฐานเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสตรีในกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม อายุปัจจุบัน อายุเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก จำนวนบุตร การคลอดบุตร การศึกษา รายได้ และอาชีพปัจจุบัน ของกลุ่มสตรีที่ใช้ และไม่ใช้บริการการตรวจ มะเร็งปากมดลูกระยะแรก	81
12	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของตัวแปรความเชื่อด้านสุขภาพที่ เกี่ยวข้องกับโรคมะเร็งปากมดลูก ของกลุ่มสตรีที่ใช้ และไม่ใช้บริการ การตรวจมะเร็งปากมดลูกระยะแรก	83
13	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรเกี่ยวกับความเป็นสตรี ของ กลุ่มสตรีที่ใช้ และไม่ใช้บริการการตรวจมะเร็งปากมดลูกระยะแรก.....	86
14	ค่าสัมประสิทธิ์การจำแนกตัวแปรของกลุ่มสตรีที่ใช้บริการ และไม่ใช้บริการการ ตรวจมะเร็งปากมดลูกระยะแรก	88
15	แสดงตัวแปรจำแนก และสัมประสิทธิ์ของตัวแปรแต่ละตัว	90
16	ค่าต่าง ๆ ที่ใช้ในการตัดสินใจสมการจำแนกประเภท	91
17	ผลของการคาดประมาณโดยสมการจำแนกประเภทที่ได้	91

สารบัญแนกมิ

แนกมิ	หน้า
1 ความสัมพันธ์ของตัวแปรในแนกมิความเชื่อด้านสุขภาพในระยะแรก	24
2 แนกมิความเชื่อด้านสุขภาพที่ใช้ทำนายพฤติกรรมความร่วมมือของผู้ป่วย	30
3 แสดงค่าเฉลี่ยของตัวแปร ความเชื่อด้านสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับโรค มะเร็งปากมดลูก การใช้และไม่ใช้บริการ การตรวจมะเร็งปากมดลูก	85
4 แสดงค่าเฉลี่ยของตัวแปร ความเป็นสตรีของกลุ่มสตรีที่ใช้และไม่ใช้บริการ การตรวจมะเร็งปากมดลูกระยะแรก	87